Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 9 r. — k.	8 k. p. 6 r. 40 k.	4 k. p. 3 r. 60 k.
11 „ „ 8 „ 40 „	7 „ „ 5 „ 70 „	3 „ „ 2 „ 80 „
10 „ „ 7 „ 80 „	6 „ „ 4 „ 90 „	2 „ „ 2 „ — „
9 „ „ 7 „ 10 „	5 „ „ 4 „ 30 „	1 „ „ 1 „ — „

Wäljamaale aastas 18 r.
Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Uut kaastööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая“. Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.

Kuulutuste hind: nonpareille-rida [illegible] 4 küljel, lehe eesküljel 1 rbl. Kuulutuſi, mi[illegible] päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſe[illegible] 4 waſtu. Kuulutuste waſtuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

№ 277 (604). Petrogradis, keſknädalal 30. (13.) nowembril. 1916.

Tellimiste wastuwôtmine 1917. aasta peale on alganud.

Päewaleht „Pealinna Teataja“ ilmub 1914. aastaſt algades Petrogradis.

Tellimiſe hind: aastas 9 rubla; ½ aastas 4 rubla 90 kop.; 3 kuu peale 2 rubla 80 kop.; 1 kuu peale 1 rubla.

Adreſs: Петроградъ, Екатерининскiй каналъ, д. № 29 (Riigipanga waſtas) ред. газ „Пеалинна Театая“. — Peale ſelle on kohustatud tellimiſt meie lehe peale waſtu wõtma **kõik poſti jaoskonnad** üle riigi.

Erakorralisel sôja ajal on postitalitus koormatud, kirjad wiibiwad. Et takistusi ja wiiwitusi kôrwaldada — saatke tellimine ajawiitmata otsekohe talitusesse.

Tellida wõib ka igaſt päewaſt peale kuni iga kuu lõpuni. — **Proowinumbrid hinnata**

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabiſt.

Lääne wäerind.

Kiſelinaſt lõuna-hommiku pool Subilno piirkonnas tungis waenlane päraſt juurtüki tuleandmiſt peale ja tõrjus ühe meie roodu wähe tagaſi, kuid appirutanud wägede abil tõrjuti waenlane tagaſi ja ſeiſukord ſeati jalule.

Metſa-Karpatides tungis waenlane piirkonnas, mis 5 wersta Schibeniſt põhja-hommiku pool ja Kapuli mäe piirkonnas, peale. Mõlemad tormijookſud löödi meie tulega tagaſi.

Piirkonnas, Belboriſt hommiku pool löödi waenlane, kes meie ſeiſukoha peale tormijookſis, tagaſi ja meie wäed, kes waenlaſt tagaajaſid, wõtſid kaks kõrgustikku ära.

Sulta orus löödi waenlaſe tormijookſud tagaſi.

Kuus wersta Gloſhjuetteſt põhja-hommiku pool (Uſja jõe oruſt lõuna pool) wõtſime meie ühe kõrgustiku ära.

Kaukaſia wäerind.

Muutuſeta.

Rumenia wäerind.

27. now. pani waenlane tagajärjetuid tormijookſe Buſeo orus toime: Tſhiskauſt põhja pool, Krikowi jõel ja Miſiliſt õhtu pool.

Dobrudſhas on tulewahetus.

Lääne ſõjawäli.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 28. now.

Päewa jookſul oli wihane pommitamine Ville-en-Bois piirkonnas, Reimſiſt põhja-õhtu pool ja Duomoni juures.

Meie tormijookſudel waenlaſe kaewikute peale Point-a-Muſſoneſt õhtu pool oli edu.

Mujal wäerinnal pole midagi tähtiat märgata.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 27. now.

Steenſtraate piirkonnas on mõlemil pool tuleandmine.

Terwel Belgia wäerinnal pole midagi ſilmapaiſtwat juhtunud.

Balkanil.

Serbia ametlik teadaanne.

Colnu, 28. now.

Eila olid juurtüki wõitluſed ja wihaſed jalawäe kokkupõrked.

Nende wõitluste ajal wõeti wangi hulk ſakslaſi ja ſaadi Seletski mäe juures üks kuulipritſ.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 28. now.

27. now. ſegas halb ilm wägede tegewuſt piirkonnas Monastõriſt põhja pool.

Sakſa-Bulgaria wäed panid wiſalt waſtu.

Wõitlus on iſeäranis tugew kõrgustikuſt „1050“ põhja pool, kus Wene wäed kõrgustiku peale tormijookſid. Kõrgustik käis käeſt kätte.

Wlaklari küla lähedal nihkuſid prantslaſed umbes 800 meetrit edaſi.

Mujal wäerinnal ſegab wihm ja udu ſõjaliſi ettewõtteid.

Mereſõda.

London, 29. now.

Lloyd teatab, et Ingliſe aurulaewa „Britania“ pealt kolm inimeſt ſurma on ſaanud.

London, 27. now.

Lloydile teatatakſe, et Briti aurulaew „Abristan“ põhja on läinud. Briti aurulaewad „Sanſiell“ ja „Conch“ loetakſe kadunuks.

Pealinnas, 30. nowembril 1916.

Huwitaw on tähelepanna ſeda iſelaadi liikumiſt, mis praeguſel momendil on käimas Lääne-Europa kahe tähtſama ſuurriigi walitſuſe ringkondades.

Inglismaal tuli üſna ootamata Asquithi miniſteriumi langemine, ning Prantſuſemaal ähwardab Briandi miniſteriumi ſamaſugune lugu.

Päraſt ſeda, kui awalikuks ſaid mõned tõeasjad, millede parandamiſeks wõi muutmiſeks miniſterium end jõuetu tundis olewat, astus Asquith ametiſt ära, ning ühes temaga kõik ta kaaslaſed. Nad tegid ſeda ſelleks, et aſet anda teistele, kellede tegewuſe kohta rahwa enamuſel wõiwad olla teiſtſuguſed paremad lootuſed, — uſk nende teguwõimu ſiiſe.

Needſamad asjaolud on nähtawasti kõigutanud ka Prantſuſe miniſteriumi ſeiſukorda, ja kui meie praegu kuuleme muudatusteſt Prantſuſe miniſteriumis, ſiis on aruſaadaw, et ſealgi niihästi walitſuſe ringkonnad kui ka rahwa aſemikkude kogu otſiwad uuſi, teguwõimſaid iſikuid, kelle peale rahwas wõiks loota rasketel ſilmapilkudel.

Mis on ſiis juhtunud?

Selle peale annawad wastuſt kõige pealt need tähtſad ſõja- kui ka politika-ſündmuſed, mis wiimaſe nädala jookſul Balkanitel tõeasjaks ſaanud.

Päraſt ſeda, kui kahe-aastaſe raske ſõja järele Ingliſe-Prantſuſe-Wene-Italia ſõjaliidul tänawu ſuwel korda läks uut lepinguoſaliſt — Rumeniat — ligi tõmmata, kaaſaaitama tähendatud riikide politiliste ſihtide kätteſaamiſeks, pandi ſelle fakti peale niihästi Ingliſe kui ka Prantſuſemaal ſuuri lootuſeid. Warjamata rahulduſega kinnitaſid ſel puhul niihästi Ingliſe kui ka Prantſuſe riigimehed, et Rumenia wäljaastumine kahtlemata lähendab liitriikiſid nende lõpuſihtidele, ning ühes ſellega ka rahule. Balkani keerdſõlm pidi Rumenia wäljaastumiſe järel arguema hakkama, ſeeſama igawene ning möödapeaſemata keerdſõlm, mis nii kaua Europa ſuurriikidele tüliasjaks on olnud ja mille päraſt praegune Europa ſõda lahti peaſes.

Kuid liitlaste iluſaid lootuſeid tabas pettumas. Sõjaõnn ei olnud Rumenias liitriitide poolt, ning päraſt ſeda, kui Rumenia pealinn waenlaſe kätte langes, oli ſelge, et liitlaste lõpuſiht Balkanil ei ole mitte üksi kaugenenud, waid ta on teatawal määral iſegi lootuſetaks ſaanud.

Seda wiimaſt kartuſt ſuurendaſid uued ning waheſt koguni ootamata asjaolud Greekamaal. Seal tuli Rumenia ſündmustega ühel ajal niiſuguſeid asju ette, mis walusasti riiwaſid kahe tähtſama liitriigi Ingliſe ja Prantſuſe autoriteti.

Greekamaa, kelle kohta neil riikidel mingiſugune iſalik õigus pidawat olema, wõttis ootamatalt ſõjariistad kätte ja pidas mitme päewa jookſul liitriikide wägedega awalikult lahingut. Tagajärjed ei kõnelnud aga liitriikide ſõjariistade au kaſuks, ja ſarnane asjaolu ſunnib tahes ehk tahtmata mõtlema nende liitriikide-wägede edaspidiſe tegewuſe ning ſaatuſe peale, kes praegu Greeka rannas, Salonikis ja Makedonias wiibiwad.

Need ülewaltoodud asjaolud on kahtlemata niiwõrd tähtſad, et nad ei wõinud mõjumata jääda Londoni ja Pariiſi politilistes ringkondades.

On tarwis loobuda neiſt pettumusteſt, mis paratamatuks ſaanud, on tarwis reageerida kõigi nende ſtrategiliste ja moralſete kaotuste peale, mis liitlaſi ſiin ehk ſeal tabanud.

On tarwis kontrolleerida möödaläinud tegewuſt ja ſaada kõlbmata aſemele uut, mis ei laſe tehtud wigadel korduda.

On tarwis kõrwaldada walitſuſe juureſt iſikuid, kes ſilmapilgu tähtſuſt küllalt ei oska hinnata, ning nende aſemele määrata uuſi, kes oleksid wõimuliſed kokkuwõtma wiimaſt jõudu — waenlaſe wõitmiſeks. Seſt liig palju on werd walatud ja liig palju on ohwrid kantud, et wäſida enne lõpuliku wõidu ſaamiſt.

Need on peamotiwid, millega püütakſe ſeletada walitſuſe kohendamiſt Ingliſe ja Prantſuſemaal. Weel ei ole teada, kuidas ſee „kohendamine“ lõpeb wõi misſuguſeid realſeid tagajärgi ta annab, kuid üksi ſee on juba allakriipſutamiſe wäärt, et ta on ſünnitanud mõneſuguſt ümberhindamiſt niihästi Ingliſe kui ka Prantſuſe politilistes ringkondades.

Wähemalt on Ingliſe kabinetiſt eemale jäänud Asquithi ja ſir Edward Grey, — need kaks nähtawamat, kuid ühtlaſi ka ſõjakamat diplomati, kes käesolewa ſõja hakatuſes ja õhutamiſes mitte wäikeſt oſa ei etendanud.

Riigiwolikogu.

Toitluſe küſimus. — Arupärimine. — Tumedad jõud õigeuſu kirikus. — Kirik on hädaohus. — Waimulikkude meeste hääl.

29. nowembril.

Suurem oſa tänaſeſt koosolekuſt oli pühendatud toitluſe küſimuſe arutamiſele. Enne ſeda, kui duuma ſelle küſimuſe juurde aſus, kinnitas ta wanemate kogus wäljatöötatud plaani, mille järele tulewikus duuma komiſjonid peawad walitud ſaama.

Ühes ſellega kiidab duuma heaks E. Kowalewski ettepaneku iſeäraliſe 12-liikmeliſe komiſjoni walimiſe asjus, kellele kohuſeks tehtakſe ülikooli põhjuskirja läbiwaatamiſele aſuda, mille kr. Ignatjew wälja töötanud. Kõneleja ütleb paar jooſa ſõna praeguſe hariduſeminiſtri tegewuſe kohta, mis käteplakſutamiſega waſtu wõetakſe.

Toitluſe küſimuſe arutamine kestis kella wiieni ja peale ſelle wõeti päewakorrale arupärimine, milles kõneldakſe ſinodi ülemprokuröri teiſe abiliſe koha aſutamiſeſt, mis ſeaduſewastaliſel teel ſündinud.

Toitluſe küſimuſe arutamine läks igawalt ja ei keskendanud oma peale iſeäraäraliſt tähelepanemiſt, kuna aga arupärimine ſinodi ülemprokurörile kõrgendatud meeleolu niihästi ſaadikute, kui ka publikumi ſeas ſünnitas. Põhjuſeks oli asjalugu, et ſiin küſimuſi puudutati, mis Wene neetud eluga liiga lähedaſes ühenduſes, et ſiin need „tumedad jõud“ walge ette toodi, kes Wene walitſuſe wõimude ſeljataga nii ſuure mõju ja wägewuſe omale wõtnud.

Kui juba eſimene kõneleja, würſt Lwow, kes arupärimiſe kohta ſõna wõttis, ſaalis elewuſe kõrgele tõstis, ſiis tuleb Moskwa ſaadiku Maklakowi kohta tähendada, et ſee elewus tema kõne ajal kõige kõrgema tipuni tõuſis.

Järgmiſed kõnelejad, kes arupärimiſe kohta ſõna wõtſid, preeſtrid Krõlow, Nemertſalow ja Budilowitſh, liſaſid üleüldiſele pildile, mille würſt Lwow ja Maklakow nõnda heledate wärwidega joonistanud, wäga iſeloomuliſed jooned juurde.

Koosoleku ſaalis.

Saadikuid on wähe, iſeäranis õredad on äärmiste parempoolſete read, — nende ninamehed, peale Lewaſchowi puuduwad. Samõslowski ilmub ainult peale lõunat duumaſſe ja peab ennaſt wõrdlemiſi korralikult ülewel ja ei tee iſegi oma harjunud kombe järele märkuſi, kui tema waſtaſed kõnelewad.

Rahwaſt wäärideI on wäga palju, nende hulgas rohkeſti iſikuid, kes pealinna mõisnikkude ühiſuſe kongreſſile ſõitnud.

Kõnelejaid kuulatakſe hooletumalt, ſeſt toitluſe küſimuſeſt on nõnda palju räägitud, et ta ſuurt huwituſt ei ſõua ſünnitada, pealegi, et enam wähem teiſe järgu tähtſuſega kõnelejad üleſſe aſtuwad.

Miniſtrite looſhes iſtub põllutöö miniſteriumi juhataja Rittich.

Toitluſe küſimus.

Eſimeſena kõneleb **Sinadino**, kelle kõne möödaläinud kooſolekul pooleli jäi.

Kõneleja näitab, et Wenemaa ſõda ettewalmiſtamata algas, kuna walitſus rahwa poolt kogutud tagawarad ilma järelemõtlemata ära häwitas. **Elukallidus** on liiga ſuur. Et tarbeainete muretſemiſt korraldada, tuleb Wenemaa 3 ringkonda jagada: eſimene — kuni Dnjepri jõeni, teine — Uralideni ja kolmas — Siberi ringkond. Tuleb ära määrata, kuhu igaſt ringkonnaſt tarbeaineid ſaata.

Petrogradis tuleb tarbeainete korraldamiſe ja muretſemiſe miniſterium ſiſſeſeadida. Igaſuguſte nõupidamiſte aſemele tuleb waſtutaw komitee elule kutſuda, mille liikmeteks on mõlemaſt ſeaduſeandwaſt ajutuſeſt 4 iſikut ja peale ſelle 5 miniſtert (ſõja-, raha-, ſiſe-, riigikontrolli — ja põllutöö-miniſter).

Selle komiteele tuleb tema eſimehe iſikus diktatori õiguſed anda. Niiſamaſuguſed komiteed tuleb koha peale eluſſe kutſuda: 3 liiget linnade ja ſemſtwo poolt ja 3 walitſuſe poolt.

Sinadinole plakſutab niihäſti parempool kui ka keſkkoht.

Godnew, kes järgmiſena kõnetooli aſtub, näitab, et meie riigis kaks walitſuſt ükſteiſe kõrwal tegewuſes on: üks ſõjategewuſe piirkonnas, teine mujal Wenemaal. Eſimene walitſus on Suhomlinowi korraldatud, kuna ſõjawäe ſeljataga toitluſe aſjandus põllutöö miniſteriumi käes ſeiſab.

Tarwis elule kutſuda ühine keſkkoht, kes ſõjawäe ja ſiſeriigi walitſuſe ühendaks. Riiklik korraldus peab 17. oktobri manifeſti peal põhjenema.

Tumedad jõud tulewad kõrwaldada, terwe walitſemiſe ſüſtem peab ära kaotatud ſaama, wõimukandjad, kes rahwaeſituſeſt tuge ei otſi, peawad lahti laſtud ſaama. Ilma ſelleta on wõimata toitluſe aſjanduſes korda luua. Plakſutamine pahemal pool ja keſkohal.

Wahеaeg.

Päraſt wahеaega

kestab toitluſe küſimuſe arutamine edaſi.

Stempkowski näitab, et ülekohus on põllupidajaid ſelles ſüüdistada, et nad riigile wähe ohwrid toowad. Ta toob terwe rea arwuſid, mille kaudu ta ſelgeks katſub teha, kui palju praeguſel ajal tööſtuſe ettewõtjad kaſu ſaawad. Kuid nii häſti põllupidajad, kui ka tööſtuſe ettewõtjad on kohustatud riigikaitſeks töötama.

Kõneleja lõpetab ütelusega: Aeg on meile kallis. Rohkem, kui iialgi enne tuleb meil ette näha, mis tulewik toob. Praeguſt ſeiſukorda ei wõi enam wälja kannatada, pealegi on tume, misſugune ſaab tulewane lõikus olema. Ma küſin walitſuſelt, millal ta terweks ſaab ja rahwaeſitusega ühiſele tööle aſub, tööle mida riik ootab? (Plakſutamine keſkel).

Oktobriſt **Jagodõnski** kõneleb pikalt ja laialt elukallidusest, kusjuures ta nõuab, et põlluproduktide peale ſäärane hind ſaaks määratud, et põllupidajad kindlas uſus põllutööle wõiks aſuda.

Wiimastena kõnelewad **Karaſin** ja preeſter **Okoſowitſh**.

Wahеaeg.

Arupärimine.

Suure ärewuſega ootab wolikogu arupärimiſt, mis puudutab würſt Shewahowi nimetamiſt ſinodi ülemprokurori abiliſeks. Saadikuid on palju ſaali ilmunud, kes kõige ſuurema tähelepanemiſega pealtkuulawad, iſeäranis aga preeſtrid ja talupojad.

Peale ſelle, kui ſekretäri abiline on arupärimiſe ette kannud, nõuab tema rutuliſeks tunnistamiſt eſimene allakirjutaja würſt Lwow.

Ühel häälel tunnistab duuma arupärimiſe rutuliſeks ja aſub tema ſiſuliſele arutamiſele.

Eſimeſena kõneleb **würſt Lwow**, kes harilikult ſiis üles aſtub, kui õigeuſu kiriku küſimuſed päewakorras. Lwowi kõne tõstab duuma meeleolu, mis toitluſe küſimuſe arutamiſel kaunis eluta oli, wõrdlemiſi kõrgele. „Riik on hädaohus," ütles Tagantſew riiginõukogus, würſt Lwow liſab ſellele juurde: „Ka kirik on hädaohus."

Teine kõneleja **Maklakow**, kes oma kõne eſimeſes oſas arupärimiſe ſeaduslist külge puudutab, aſub teiſes oſas „tumedate jõudude" paljaſtamiſele ja ſünnitab ſelleſarnaſe kõrge meeleolu ſaadikute hulgas, mille ſarnaſt ammugi enam pole olnud.

Kuid pea tähtſus arupärimiſe arutamiſel polnud mitte Maklakowi hiilgawas kõnes, waid ta peitus neis lihtſates ülesaſtumistes, mis Maklakowi kõnele järgneſid.

Seſt on mõni päew tagaſi, kui preeſter Filonenko tuliſe üleskutſega Wene waimuliku ſeiſuſe poole pööras, ja ſee üleskutſe on waſtukõla leidnud: päraſt Maklakowi aſuwad ükſteiſe järele kõnetoolile preeſtrid, kes omal turjal kõige rohkem kiriku würſtide ja ülemprokuröri wõimu tunda on ſaanud.

Kui Maklakow kõnetoolilt lahkub, kostawad pahemalt poolt hüüded: „Ülemprokurör, herra Rajew, waſtake!"

Kuid ülemprokurör Rajew, kes arupärimiſe ajaks miniſtrite looſhesſe on ilmunud, ei mõtlegi waſtata.

Maklakowi järele eſimeſena kõneleb pr. **Krõlow**, kelle lihtne ſüdamlik kõne ſuurt mõju ſaadikute peale awaldab.

Ka järgmiſed kaks preeſtrit: **Nemerſalowi** ja **Budilowitſchi** kuulutatakſe duuma poolt ſuure tähelepanemiſega.

Selle järele lõpetab duuma waieluſed ära ja arupärimiſed wõetakſe ühel häälel waſtu. Iſegi äärmiſed parempoolſed ei uſalda waſtu hääletada.

Duuma eſimees pidas kõned arupärimiſe kohta kinni; nende kõnede ſaatus otſuſtatakſe homme, millal arwatawaſti oſa neiſt awaldamiſeks lubatakſe.

Kuluarides.

Täna on kuluarides ſuurem elawus, kui kooſolekute ſaalis. Kuna ſealt igawalt toitluſe küſimuſe juures arutatakſe ja midagi uut ei kõneleda, on ümarguſes ſaalis ſelle ſõna tõſiſemas mõttes täieline meeting: waidlewad pahempoolſed kadettidega, kuidas praeguſt ſeiſukorda lahendada ja „Wenemaad päästa". Peawaidlejad on Kerenski, Tſheidſe ühelt poolt ja kadet Aleksandrow teiſelt poolt. Kuna eſimeſed blokki ja tema tegewuſt arwuſtawad ja näitawad, et tema eitajad rahwa laiemate hulkadele ſelga pööranud, püüab Aleksandrow näidata, et blokk ennaſt pidi organiſeerima, muud pääſeteed ei ole.

Rohkeſti ſaadikuid ja ajakirjanikka on waidlejate ümber kogunud, kes naljatawad, et praegune meeting rohkem tähelepanemiſt äratab, kui toitluſe küſimuſe arutamine walges ſaalis. Kerenski juhatab meetingit ja annab ſõna ſoowijatele.

Peaminiſter Trepow oli täna duumas, kus tal politiliſe ſeiſukorra üle duuma eſimehega pikem läbirääkimine oli, mis umbes tund aega keſtis. Seiſukord olla, nagu eſimehe abi Nekraſſow ja Miljukow ajakirjanikkudele teataſid, ikkagi alles tõſine: muudatuſi kabinetis olla raske oodata, wõitluſed keſta edaſi. Küſimuſe ſelgitamiſeks ja ſeiſukoha wõtmiſeks tulla warſti bloki kooſolek.

Duuma kuluarides oli täna endine 3 duuma liige würſt Kurakin, kes mõisnikkude ühiſuſe kongreſſi juhatajaks waliti.

⁂

Järgmine kooſolek on reedel 2. detſ.
J. S.

Riiginõukogu.

Kooſolek 28. nowembril.

Juhatab kooſolekut J. Golubew. Nõukogu aſub ſenati uuendamiſe eelnõu arutamiſele. Juhataja paneb ette nende punktidega alata, mis ſenati olemaſolemiſe ära määrawad, ſeſt et teiſed punktid nende järeldus on.

Eſimeſena tuleb arutuſele punkt 8^1, mille järgi ſel juhtumiſel, kui mõne ſenatori ameti koht wabaks ſaab, ükſiku departemangu kooſolek kahe kandidadi nimed, kes ſelle ameti peale kõlbulikud ja kes ametit waſtu tahawad wõtta, kindlaks määrab ja peale ſelle miniſtrite nõukogu kaudu kõigekõrgemale poole kinnitada ſaadab. Komiſjoni wähemus

parun N. Diſterloo

näol waidleb ſelle uuenduſe waſtu, näidates, et ſarnaſel juhtumiſel ſenatori mitte keiſer waid miniſtrite nõukogu määrab. Ühes ſellega ei wõi ükſik departemang kindlaſti tunda iga ükſikut kandidati, näit. kubernerid ja kohaliku walitſuſe eſitajad. Seſt ainult ſarnaſed kubernerid on ſenatile lähemalt tuntud, kelle ſeaduſewaſtaſe tegewiiſi kohta ſenatile kaebtuſi tulnud. Ühes ſelle aſjaoluga on wõimaldatud juhtumine, et miniſtrite nõukogu ſenati kandidate ei kinnita ja oma kandidadid üles ſeab. Seda ſilmaspidades leiab parun Diſterloo, et parem on, kui miniſtrite nõukogu kandidadid kinnitamiſeks ette paneb. Kõneleja puudutab ka järgmiſt punkti, kus ſenatorite käeſt kõrgemat hariduſt nõutakſe. Ta leiab, et peakohal ei pea ſeiſma mitte haridusline tſenſus, waid ſee, kuidas walitataw iſik oma ametikohustuſi täitnud, misſuguſel teel ta ühe wõi teiſe ameti peale ſaanud. Par. Diſterloo paneb ette endiſeid ſeaduſi maksma jätta. Kohtuminiſtri abi

A. Werewkin

ühineb par. Diſterloo ettepanekuga, ſeletades, et iſikute ringkond, keda ſenatorid tunnewad, wõrdlemiſi wäike on, mispäraſt ka ſenatorite walimiſed raskendatud ſaawad olema. Kohtuminiſtri abi on ka kõrgema hariduſe nõudmiſe waſtu, ſeletades, et pearaskus ſiin elu eneſe peale langeb, ſeſt praegu on paljudki ſenatorid kõrgema hariduſeta. Peale ſelle oleks ſarnaſel juhtumiſel ſenatil wõimalus wõetud neid iſikuid ametisſe walida, kellel küllalt ametiliſi kogemuſi olemas, aga kõrgem haridus puudub. — Kõrgema hariduſe nõudmiſe kaſuks aſtub wälja ſenator

N. Tagantſew,

ſeletades, et praegu wõimata on ettekujutada ametnikku kellel kõrgemat hariduſt poleks. Jõuſolewa ſeaduſe peale põhjendamine pole mõõduandew, ſeſt ta käib nende aegade kohta, kus wõimalik polnud kõrgemat hariduſt omandada, nagu Peeter I ja Aleksander I aeg. Kuigi waſt ükſikute ametnikkude hulgas iſikuid leidub, kellel nõuetaw haridus puudub ja ſealjuures küllalt eluliſi kogemuſi on, — ei wõi ſeda ſüſtemi maksma panna. Kõneleja toetab komiſjoni enamuſe arwamiſt.

N. Scheiber

ühineb komiſjoni enamuſe waatega, teeb aga paranduſe, et ſenatori kandidate mitte miniſtrite nõukogu kinnitamiſeks ette ei pane, waid kohtuminiſter. Ühes ſellega ei nõua ta ka ſenatoritelt kõrgemat hariduſt.

A. Stiſchinski

waidleb Tagantſewile waſtu, ſeletades, et ſenatis praegu ſuurem oſa iſikuid kõrgema hariduſega on, kuna kõrgema hariduſe nõudmine iſeeneſeſt nendele iſikutele ſenati uksed kinni paneb, kes oma ametiliſte ja elu kogemuſtega riigi elus palju wõiks pakkuda. Niiſugune ſeiſukord wõiks ainult kahju ſünnitada.

Parun Diſterloo

teeb paranduſe punkt 9. kohta, mille järgi ſenatoriks ainult need wõiwad ſaada, kellel 3 klaſſi aunimi. Kõneleja paneb ette punkti nii muuta, et ſenatoriks neid iſikuid wõib määrata, kes kõrgemas riigi ametis ja muudes kohtades peale ſenati teeninud. Sellega ſaakſid ka need, kellel ainult neljanda klaſſi aunimi olemas ja kes ameti pooleſt iſeſeiswad, ſenatiſt tagandatud.

S. Manuhin

waidleb komiſjoni wähemuſe waſtu ſeletades, et keiſril kunagi wõimaluſt pole kandidate tunda. Tihti määratakſe miniſtrite poolt ſenatoriks iſikud, kelleſt lahti tahetakſe ſaada: miniſtrite abid, ehk halb kuberner. Ühes ſellega pole komiſjonis ſelle küſimuſe kohta kahte arwamiſt olnud; parun Diſterloo awaldab ainult oma iſiku waadet.

Hääletamiſel wõetakſe komiſjoni ettepanekud waſtu, kuna ükſikud paranduſed tagaſi lükatakſe.

Edaſi arutatakſe ſenatorite ümbermahutamiſe küſimuſt. **Komiſjoni arwamine** on, et ſenatori nimi eluaegne on, ja et ſenatori üleüldiſe kooſoleku hulka arwata ei tohi, niiſama ka üheſt departemanguſt teiſe wiia. Ametiſt tagandada ja aunime ära wõtta wõidakſe ſenatorilt ainult kohtu otſuſe järgi. — Järgmine punkt leiab, et kui ſenator haiguſe päraſt kooſolekuteſt oſawõtta ei ſaa, ſiis peab juhataja ſelle märkuſe ſaatma. Kui aga kuu aja jooksul ſenatorilt ametiſt wabaſtamiſe palwet pole ſaadud, palub juhataja kõigekõrgemat poolt ſenatori wabaſtamiſt ametikohuſte täitmiſeſt. Mõlemad punktid wõetakſe ilma paranduſteta waſtu.

Edaſi arutatakſe Soome departemangu aſutamiſt, mis rahaliſi aſju käſitaks. Paranduſt kaitſeb

fr. W. Kokowtſow,

kes leiab, et rahaaſjandus ſuurema kaja on wõtnud, millega käſitäes ka määratu hulk käskuſid ilmub, mis riigi majanduſt puudutawad. Nimetatud küſimuſed ſünnitawad üle poole eſimeſes departemangus käſitada olewateſt küſimuſteſt.

Walitſus on uue departemangu aſutamiſe waſtu, kuna prof. A. Waſſiljew näitab, et raha departemangu hädaſti waja on raha operatſionide käſitamiſes.

Hääletamiſel lükatakſe ettepanek uue departemangu aſutamiſe aſjus tagaſi. Peale mõnede ükſikute punktide läbiwaatamiſe määratakſe järgmiſeks kooſoleku päewaks 29. nowember, kus ſenati uuendamiſe eelnõu lõpulikult läbi waadatakſe.

Wäljamaa.

Ingliſe uue miniſteriumi kokkuſead.

Poolametliſte teadete järele, mis Londoniſt ſaadud, on Ingliſe uus miniſterium wiimaks ſiiski Lloyd George poolt kokku ſeatud.

Tähtſamad miniſtrid uues kabinetis on järgmiſed iſikud: Lloyd George — peaminiſter, lord Carſon — mereminiſter, Bonar Law — rahaminiſter, lord Derby — ſõjaminiſter, Balfour — wäliſminiſter.

Sõja-nõukogu liigeteks on kutſutud: Lloyd George, Carſon, tööminiſter Henderſon, Bonar Law ja ilmaameti miniſter Milner.

Üleüldiſelt wõttes on uues miniſteriumis enamus wanameelſete käes. Selleſt hoolimata tõendatakſe, et peaaegu kõik erakonnad uut kabinetti toetama ſaawad, nimelt ſel põhjusmõttel, et koondada kõiki jõuduſid lõpuliku wõidu ſaamiſeks.

Miniſteriumi kriiſis Prantſusmaal.

Kuulduſed Prantſuſe miniſteriumi kriiſiſt leiawad kinnituſt. Päraſt ſeda, kui ſaadikutekoja kinniſel kooſolekul walitſuſe tegewuſt käredalt oli arwuſtatud, olla Briandi miniſterium otſuſtanud ametiſt ära aſtuda. Kas terwe miniſterium tagaſi aſtub, ſee ei ole weel kindel, kuid kahtlemata tulewat miniſteriumis ſuured muudatuſed. Arwatakſe miniſteriumi kokkuſeadet wähendada ja kabineti liikmete hulka uuſi, tegewõimuliſemaid iſikuid kutſuda. Uus kabinet pidawat umbes ſedamoodi kujunema, nagu ſee on praegu läbiwiidud Ingliſemaal.

Teated Greekamaalt.

Nagu Pariiſi kaudu ſaadud teated kinnitawad, koguwat Greeka kuningas praegu kireſti ſõjawäge kokku. Rohkearwuliſed Greeka wäeialgad on ſaadetud Lariſſaſſe ja Olümpia mäekülgedele. Need kohad walitſewad kui ſtrategiliſed punktid Aegea mere ranna üle, ning Saloniki ſeiſab ſealt ainult 65 kilometrit eemal.

Arwatakſe, et greeklaſtel on nõu liitriikide wägedele Saloniki juures ſeljatagant kallaletungida. Sarnaſe operatſioni wõtawad greeklaſed waſt ſiis ette, kui feldmarſhal Mackenſen Makedonias pealetungima hakkab. Mõned Pariiſi lehed arwawad ſellepäraſt, et liitriikide wägede ſeiſukord Saloniki ümbruſes ja Makedonias muutub ikka enam ja enam hädaohtlikuks.

Athenas ja mujal keſtawad Weniſeloſe poolehoidjate kinniwõtmiſed edaſi. Senini on neid umbes 3000 inimeſt kinni wõetud.

Terwel Greekamaal on hobuſte ja weoabinõude wõtmine käimas — ſõjawäe tarwis.

Sakſa weealune laew „Deutſchland" Amerikaſt tagaſi jõudnud.

Berliniſt teatatakſe, et weealune kaubalaew „Deutſchland" neil päiwil Amerikaſt Sakſa randa tagaſi on jõudnud. Laew oli teel 17 päewa. Sellega on „Deutſchland" kaks kord Amerikas ära käinud.

Soome.

Soome kindral-kuberner andis kõigekõrgemalt poolt kinnitatud iſeäraliſe nõukogu läbiwaadata eelnõu, mille järgi Soome maapäewale õigus antaks Soome ſenatile arupärimiſi ette panna ſenati üksikute liigete ſeaduſewaſtaſe tegewuſe üle: kus juures maapäewale õigus antaks ainult Soomemaa ſiſemiſte aſjade üle arupärimiſi ette panna. Puudutada ei tohi arupärimiſed ei ſeadusandwate kodade ega üksikute maakondade tegewuſt Wenemaal, niiſama ka küſimuſi, mis wäljaspool Soome ſiſeelu ſeiſawad. Soomemaa aſjanduſe iſeäraline nõukogu ſeletas, et ülestõſtetud küſimuſt praeguſe ſõja keſtes enneaegne on arutada. Ühes ſellega tähendas nõukogu, et arupärimiſte eelnõu läbiwiimine üleriikliſte ſeaduſte abil nõuaks riigiwolikogu kinnitada andmiſt ka küſimuſt Soome wõimude waſtutuſe üle maapäewa ees. Kuid ſarnane küſimus tõſtab käſikäes üles ka üleüldiſe küſimuſe Wenemaa walitſuſe eſitajate waſtutuſe üle rahwaeſituſe ees, misſuguſt arutuſt aga praeguſtel poliitiliſtel tingimiſtel ettewõtta ei wõi.

Ettetoodud põhjenduſi ſilmas pidades otſuſtas Soomemaa-aſjanduſe iſeäraline nõukogu Soome ſenati poolt wäljatöötatud arupärimiſte eelnõu ajutiſelt läbiwaatamata jätta. Nõukogu arwamiſega ühineſid ka üksikud miniſtrid, kes neil päiwil ennaſt Soome ſenati arupärimiſte eelnõuga tutwuſtaſid.

Kodumaa.

Järelpärimine maa-omawalitſuſe uuenduſe aſjus.

Siſeminiſter on Eeſti kubermangu-walitſuſele järelpärimiſe ſaatnud, milles mitmeſuguſeid teateid, mis maa-omawalitſuſe uuendamiſega ühenduſes, nõutakſe. Nagu „Tall. Teat." kuuleb, nõudwat nende teadete muretſemine ja kokkuſeadmine kaunis kaua aega. Nii ei ole wähemalt eſialgu weel mitte loota, et Baltimaa omawalitſuſe uuendus lähemal ajal riigiwolikogus arutuſele tuleks.

Wene walijate koosolek.

Tallinna Wene elanikkude waſtaſt. abiandm. ſeltſi majaomanikkude ja tööſtusliſel alal tegewuſes olewate iſikute oſakonna komitee koosolekul 24. nowembril harutati rida küſimuſi läbi. Muu ſeas andis „Pwl." teatel komitee eſimees aru oma läbirääkimiſteſt Eeſti walimiſe-büroo eſitajatega ja puudutas Eeſti ſeltskonna wahekorda ühe komitee liikme — F. J. Tarutſowi — waſtu, kes ſellel koosolekul ei olnud. Päraſt wäga elawat mõttewahetamiſt ſelgus, et komitee liikmete ſeas ajalehe „Rewelskija Iswestija" ſihi, eraldi tema ülespidamine Eeſti ſeltskonna waſtu, mingiſuguſt poolehoidmiſt ei leia. Kõik komitee liikmed, kes küſimuſe kohta ſõna wõtſid, awaldaſid ſelge ſõnaga oma wäga eitawat waadet „Rewelskija Iswestija" ſarnaſte kaldumiſte peale ja juhtiſid tähelpanekut äärmiſe kahju peale, mis niiſugune poliitika üleriikliſte kui ka kohaliſte huwide waatekohalt toob. Seletati, et majaomanikkude oſakonnas „Rewelskija Iswestija" toimetaja komitee liikmeks walimiſel mitte tema poliitikaliſteſt waadeteſt juhitud ei oldud, waid tema ainukeſe Tallinna Wene lehe toimetajaks olemiſeſt. Sellejuures toonitati weel kord tungiwalt, et hädaſti tarwilik on wõimalikult uut lehte aſutada, mis ennaſt mitte üksiku iſiku tujude peale ei toetaks, waid Wene ſeltskonna laialiſemate ringide peale. Iſikud, kes uue kawatſetawa lehe aſutamiſele lähemal ſeiſawad, rääkiſid, et leht warſti ilmuma hakkab ja Wene ſeltskond ſelle läbi wõimaluſe ſaab oma arwamiſi awaldada küſimuſtes, mida kohalik elu päewakorrale toob.

Edaspidiſteks läbirääkimiſteks Eeſti walijate bürooga walis komitee wolinikkudeks W. J. Hwalenski, J. J. Jegorowi ja G. F. Beljagini.

Ülewenemaaliſe Linnadeliidu Tallinna komitee terwitus riigiwolikogu eſimehele.

Linnadeliidu Tallinna komitee juhatuſe poolt ſaadeti ſealſete lehtede teatel laupäewal pealinna järgmine telegramm:

Petrograd.

Riigiwolikogu eſimehele!

Linnadeliidu Tallinna komitee juhatus awaldab Teile, Michail Wladimirowitſh, ſüdamlikku kaaſtundmuſt kuulmata haawamiſe puhul, mis Teile ja Teie iſikus terwele rahwaeſituſele oſaks ſaanud, ning läkitab ſoojemaid terwituſi kõigile Riigiwolikogu liikmetele, kes rahwaõiguſe huwiſid kaitſewad.

Eſimees (allkiri).

Teated Wõruſt.

Wõru linna eelarwe 1917 a. pääle on „W. Teat." järele 243.310 rbl. 22 kop. taſakaalu tehtud (1916 a. 89.386). Eelarwe kiire tõus on tulnud ſõjameeſte korterirahade ſummadeſt, linnaaptekiſt, elektrijaamaſt, puudega kauplemiſeſt jne.

Sarwloomade kopſukatk Liiwimaal.

Sarwloomade kopſukatk (повальное восполеніе легкихъ) on Liiwimaal laiali lagunemas, nagu „Põllutlh." teatab. Sarwloomade kopſukatk ei ulatanud enne ſõda üle Taga-Kaukaſuſe piiri ja Uralide, nüüd on ta aga edaſi rändanud ja oſaga Liiwimaale jõudnud. Haiguſe juhtumiſi on mitmel pool Lõuna-Liiwimaal ette tulnud, muu ſeas ka Eeſti oſas — Sangaſte krahw Bergi mõiſas, kus loomad oſalt haiged, oſalt kahtlaſed olid. Et haigus külgehakkaw, pikaldaſe loomuga ja parandamata, ſiis ei ſaa tema waſtu muidu wõidelda, kui et karjad, kus haigus ilmunud, ära eraldatakſe, nii et kus haigus kindel — kari maha tapetakſe, kus kari kahtluſe all, ſee „karantini" alla pannakſe, ſee on kokkupuutumiſeſt teiſtega eraldatakſe ja ſiis „äraootawaſſe" ſeiſukorda jäädakſe. Sangaſte mõiſas on lugu juba nii kaugele jõudnud, et terwe mõiſa tõukari ſunduſliku mahatapmiſe alla tuli, mis mõiſa majapidamiſele ſuur hoop on. Wiljandimaal on haigus ilmſiks tulnud Hummuli mõiſas krahw Bergi karja juures. Kari — 66 looma — on kahtlaſeks tunniſtatud, 4 looma määrati häwituſele, kolm looma, moonakate omad, määrati ſunnimüümiſele, ülejäänud kari pandi karantini ehk järelwalwaſe alla 90-neks päewaks.

Sarwloomade kopſukatk, kui talle aegſaſti waljaid piiriſid ei panda, wõib meie kodumaa karjapidamiſele, mis nii kui nii kitſikuid aegaſid elab, raſkeks pitſiks ſaada. Haiguſe lahtipuhkemiſel wõiwad terwed karjad kaduma minna, mis majapidamiſt ſuurteni halwab; ei ſaa laudaſõnnikut põldude wäetamiſeks, kahtlaſte karjade piimaſaaduſed ei tohi turule minna, piimakarjad müüakſe lihaloomadena maha, ſ. o. alla nende wäärtuſt. Haigete loomade liha wõib müügile minna, kui nad tapamaja kontrolli ja wahoſtuſe alt läbi käiwad. Praegu makſab kord, et kroonu niiſuguſed loomad rekwireerib — teatawate hindadega, mis tõukarja wäärtuſeſt muidugi madalam. Kõike ſeda ſilmaspidades on ſellele uuele ſarwloomade haiguſele piiripanemine meie kodumaa karjapidamiſele ſaatuſliku tähtſuſega.

Kopſukatk on külgehakkaw ſarwloomadele, inimeſtele ſelle piſilukad aga hädaohtu ei ſünnita.

Pealinna teated.

Petr. E. Hariduſe ſeltſi liikmete koosolek 27. nowembril ſ. a. Janſoni kaubanduſe kooli ruumides.

Koosolekule oli kaunis hulgakene liikmeid ilmunud. Rahwaſt oleks muidugi rohkem tulnud, kui kutſelehed õigel ajal kätte oleks ſaadetud. Et ſee aga alles üheteiſtkümnendamal tunnil ſündis ja mõned koguni neiſt ilma jäid, ſiis polnud ime, kui mõnigi hariduſe ſõber ſeltſi koosolekuſt ilma jäi. Koosoleku awas ſeltſi eſimees herra O. Mägi. Koosoleku juhatajaks waliti hra Kaera.

Seltſi eſimees loeb 1915.—16. aaſta kaſſa aruande ette, milleſt ſelgub, et ſelts mööda läinud tegewuſe aaſtal wäga edukalt on töötanud ja raha läbikäik ſeltſis — 79799 rbl. 38 kop. on olnud, mis oma ſuuruſe pooleſt Wiljandi linna eelarwega kõrwu wõib ſeatud ſaada. Herra Kaarna loeb rewiſjoni komiſjoni otſuſe ſeltſi raamatupidamiſe ja kaſſa ſeiſukorra üle ette, milleſt ſelgub, et aſjaajamine kõigiti kiiduwäärt ſeiſukorras on leitud olewat ja ſelle eeſt ſeltſi eeſtſeiſuſele tänu tuleb awaldada. Herra Seljamaa leiab, et wõimata on ſeltſi kaſſa ſeiſukorra üle kindlat pilti ſaada, ſeſt et trükitud aruandeid ſeltſi liikmetele kätte pole ſaadetud, ühtlaſi tähendades, et nimetatud aruanded ſeltſi liikmete keskel huwituſt rohkem ſeltſi waſtu äratakſid. Kõrged trükitööde hinnad ei tohiks mitte ſelle tegemata jätmiſe põhjuſeks olla, nagu eeſtſeiſus ſeda motiweerib. Herra Seljamaa ettepanekut toetab ka hra Allas. Eſimees hra Mägi lubab nimetatud aruanded lähemail päiwil ſeltſi liikmetele kätte ſaata, mille järgi ka kaſſaaruanne ühel häälel ära kinnitatakſe. Häälte enamuſega otſuſtatakſe ſeltſi päralt olewaid wõidulaenu paberiſi weel mitte ära müüa ja wõetakſe nende kinnitamiſeks tulewaſe aaſta eelarweſſe 200 rubla üles. Elawaid läbirääkimiſi tekitab kooliraha kõrgendus ſeltſi liikmete laſtele ja kooliõpetajate ſõjaaegne palga liſa kõrgendus. Hra Seljamaa ſoowitab kooliraha mitte tõſta, leides, — et ſee ſeltſi ſihtidega mitte kokkukõlas ei ole ja mõndagi waeſt kooliſt eemale tõrjuks. Enamus aga arwab, et ſeltſi liikmed ſelle üle nurjema ei ſaa, ſeſt ſee liſandus ſõjakordſetel põhjuſtel ſünnib ja muud ſiſſetuleku allikat ſeltſil praegu leida pole, kuna kooliõpetajate palkade ſuurendamine umbes 3000 rubla aaſtas erakorraliſt wäljaminekut nõuab. Otſuſtatakſe ſiis õperaha ſeltſiliikmete laſte pealt 10 rubla aaſtas tõſta ja õpejõudude liſapalka 15 rubla wõrra kuus ſuurendada 1. jaanuariſt 1917. a. alates. Ettepanek koolijuhatajate liſapalka weel eraldi 5 rubla wõrra kuus ſuurendada, ei leia häälte enamuſt. Järgneſid eeſtſeiſuſe liikmete walimiſed. Kinnitati ka oſakondade eſitajad, oſakondade poolt ettepandud kujul. Läbirääkimiſtel awaldati ſoowi Hariduſe ſeltſi juure Eeſti kodu oſakonda aſutada ja ſelle mõtte kaſuks kohalikus Eeſti lehes propagandi teha. Lõpuks awaldas koosolek eeſtſeiſuſele agara tegewuſe eeſt tänu.

M. S.

Warjupaiga näitemüük. Pühapäewal, 4. detſembril on Eeſti Jaani kiriku kooli ſaalis näitemüük kooli warjupaiga heaks; näitemüügi head otſtarbet ſilmas pidades tuleb ettewõttele kõige paremat edu ſoowida. Loodame, et Eeſti publikum raſkeſt ſeiſukorraſt aru ſaab, milles tema aſutuſed ſõja ajal wiibiwad ja oſawõtmiſt ei keela.

P. E. Naisſeltſi koosolek on täna õhtul kell 9 Põhja Krediit-ühiſuſe ruumides S. Konjuſchennaja nr. 10.

Kunſtinäituſel, mis 27. now. Marſi wäljal nr. 7, Dobõtſhina kunſtibüroo ruumides awati, on ka Eeſti kunſtnik hra Paul Barmani tööd wälja pandud.

Linna kahjud. Nagu ſelgub, ſaab linnawalitſus oma toidumoona müügiſt määratu ſuuri kahju. Mõned arwawad kahe wiimaſe kuu jooksul ſaadud kahju pool miljoni rubla ſuur olewat, kuna teiſte arwates kahju 1.400.000 rublani ulatab.

Lihamüügiſt ſaab linn iga kuu 250.000 rubla kahju. Kahju toob ka jahumüük, kuna linnawalitſus ſiſſeoſtes kõrgemat hinda makſes ſiin ſunnitud on jahu takſi järele müüma. Moonamüügi korraldamatuſe aſjas mõtlewad linna wolikogu keſk- ja pahempoolſete rühm linnapeale arupärimiſt ette panda.

Linnapea abi kandidat. Linnawolikogu ei ſaa kuidagi omale linnapea abit walida. Kõik iſikud, kelle kandidatur ka ülesſeatakſe, aſtuwad tagaſi ehk walimiſel ei ſaa keegi häälteenamuſt, nii et walimiſed ſiiamaani mingit tagajärge pole ſuutnud anda.

Päewaſündmuſed.

Röövimine „Dünamo" laduſt. S. Konjuſchennaja uul. nr. 18 majas aſub „Dünamo" elektriſeltſi ladu. Eila hommikul leidſid tööle tulijad kontori korratuſes olewat. Selgus, et ööſel muukwargad kontoris käinud. Nagu näha, olid wargad endid õhtu hoowi ära peitnud ja ööſel tagaukſe kaudu laduſſe tunginud. Wargad on kõigepealt tulekindla kapi kallale aſunud ja ſelle paremaks lahtitamiſeks teiſe, ſuuremaſſe tuppa tõſtnud. Kapp kaalus üle 18 puuda. Kapiſt on üle 7000 rubla ära widud, peale ſelle mitmeſuguſed dokumendid ja arwed.

Kohtukojaſt. Pealinna kohtupalatis oli eila abielupaari P. ja A. Siiaski aſi edaſikaebtuſel harutuſel. Abielupaari ſüüdiſtati ſelles, et nad ſegaabielus ſündinud lapſi mitte õigeuſu kombe järel polnud riſtinud.

Siiaſk iſe on Lutheri uſuline, tema naine õigeuſuline. Aaſtat 12 tagaſi ſündis neile poeg Jaan, kelle nad Luteri uſu kombe järele riſtiſid. Samuti tegid nad ka teiſe poja Albertiga. Päraſt ſeda aſtus ka laſte ema Luteri uſku.

Mõlemad wanemad mõiſteti 89 nuhtluſel. par. järele waſtutuſele ja mõiſteti kumbagi kolmeks kuuks kindluſewangi. Kohtupalat pehmendas kariſtuſt ja mõiſtis ſüüdlaſed kumbagi 2 kuuks kindluſewangi.

Palume tungiwalt neid auſtatud lugejaid, kes oma lehe adreſſi muuta ſoowiwad, tingimata wana adreſs täielikult üles anda.

Adreſſi muutmine makſab 15 kop., mis muutmiſe korral **otſekohe** ära tuleb ſaata.

Talitus.

Parlamendi elu.

Riiginõu- ja wolikogu liikmete waſtuwõtmine.

Riigiwolikogus liikuwate kuulujuttude järele olewat riigiwolikogu ja nõukogu ſaadikute pidulik waſtuwõtmine Kõigekõrgemalt poolt 6. detſembril.

Wanemate nõukogu koosolek.

28. now. õhtul oli riigiwolikogu ruumides M. W. Rodſjanko juhatuſel wanemate nõukogu koosolek, milleſt kõikide riikide rühmade eſitajad oſa wõtſid peale äärmiſte parempoolſete, kelle eſitajaks harilikult Markow 2. oli.

Tööerakondlaſte nimel antakſe M. W. Rodſjanko nimel märgukiri ära, et wolikogu tööde pikk jõuluwaheaeg ſoowitaw pole ja et tarwis on ſeda küſimuſt aegſalt wanemate nõukogus harutuſele wõtta.

Miljukow ja Schingarew ühinewad rahwawabaduſe erakonna nimel tööerakondlaſte märgukirjaga. Niiſama on ka kõikide teiſte fraktſioonide eſitajad nimetatud märgukirjaga päri.

Riigiwolikogu eſimees M. W. Rodſjanko teatab, et ta wanemate nõukogu otſuſeſt miniſtrite nõukogu eſimehele teatab. A. F. Kerenski nõuab, et otſus ka wolikogu kõnetoolilt tuleb teada anda.

Teiſeks wõetakſe peale lühikeſt waieluſt waſtu otſus, wolikogu koosolekuid kolm korda nädalas hakata pidama.

Pikemaid läbirääkimiſi äratab wolikogu lähemate päewade töökawa küſimus. Kerenski nõuab, et toitluſe küſimuſe arutamiſe lõpul läbiwaatamiſele peaks wõetama politſeiametnikkude ſõjaweeteeniſtuſſe kutſumiſe, Sakſa maaomanduſe likwideerimiſe, wolikogu ſaadikute puutumatuſe ja kodanliſte wabaduſte ſeaduſeprojektid.

Miljukow leiab, et peale toitluſe küſimuſe lõpetamiſt tarwis on wallaſemſtwo eelnõu arutuſele wõtta ja peale ſelle Sakſa maaomanduſe likwideerimiſe küſimus. Selle ettepanekuga jääb ka wanemate nõukogu nõuſſe.

Uus rühm.

Parempoolſete rühmaſt on ſiiamaani wälja aſtunud 35 ſaadikut, kes nüüd uue rühma aſutawad. Uue aſutatawa rühma juhiks ſaawat würſt B. A. Golitſõn.

B. Stürmeri ja Miljukowi aſi.

Eila pidi riiginõukogu eſimeſe departemangu koosolek olema Miljukowi waſtutuſele wõtmiſe aſjas. Nüüd anti aga departemangu liikmetele teada, et koosolek 7. detſ. edaſi lükatakſe, kuna tema uuenduſe projekt praegu riiginõukogus käſil on.

Päewauudiſed.

Kõrgemad ametnikud.

Tſarskoje Seloosſe ſõitſid: miniſtrite nõukogu eſimees A. Trepow, põllutööminiſteriumi juhataja A. Rittich ja wäliſminiſteriumi juhataja A. Neratow.

◆ Põllutööministri abi ſalanõunik Newjerow wabastatakſe nimetatud ametiſt ja määratakſe walitſewa ſenati liikmeks.

◆ Riigikontrolör N. Pokrowski teatab, et waatamata ilmunud juttude peale, temal mingiſuguſeid kohuſtuſi pole Ülemas Nõukogus, kus temal koguni kuulujuttude järgi juhataja koht olewat.

◆ Siſeministeriumi juhataja A. Protopopow käskis oma abi Kukol-Jasnopolskit mitte ainult ministeriumi juhataja olla, waid ka miniſtrite nõukogu, riigiwolikogu ja riiginõukogu koosolekuteſt oſa wõtta.

See käſk on ametnikkude ringkondades iſeäraliſt tähelpanemiſt leidnud. Seſt Kukol-Jasnopolskile ministeriumi juhatamiſe edaſiandmine, kuna nimetatud ſiſeminiſtri abi alles mõned päewad uue koha peal on, — ſeiſab harilikkude kombete wastu. Et Kukol-Jasnopolski aunime pooleſt kõrgem, kui teiſed miniſtri abid, — würſt W. Wolkonski ja W. Walts, — pole ſee weel nimetamiſe põhjus, waid ametnikkude ringkonna arwamiſe järgi ainult ettekääne.

Walitſuſe tegewus.

Paari wiimaſe päewa jooksul liiguwad linnas mitmekeſiſed jutud oodatawate muutuste kohta walitſuſe eſitajate kooſſeiſus. Jutud ſuurenesid ja wõtſid tugewama kuju, kus tõelikud aluſed ihatawate muudatustega ſeltſiſid. Kuid nagu „Retſch" kuuleb, olewat kindel, et miniſtrite nõukogu eſimees A. Trepow 28. nowembril kõigekõrgemalt poolt tõſiſeid näpunäiteid on ſaanud uue ſiſepolitika teguwiiſi teostamiſes. Need näpunäited peawad weel käes olewal nädalal omale wäliſe tõeliku kuju omandama. Ei wõi ju ometi riigiwolikogu enamuſe poolt wastu wõetud üleminekuwormel, millega peajoontes riiginõukogu ühines, ja mis tumedate wastutuſeta jõudude kõrwaldamiſt ning ſarnaſe walitſuſe kooſſeiſu loomiſt, mis rahwa ees uſaldust leiaks, nõudis, — tähelpanemata jääda. Seſt endiſel kujul poleks ei riiginõukogu, weel wähem aga duuma oma tööd jatkata ſuutnud. Seſt duuma wanemad pidaſid paari päewa eeſt koosolekut, kus tulewaſe tegewuſe kawa arutati. Walitſuſega koosſammumine aga polnud kuidagi wõimalik, nii et kergesti korduda wõis 5. nowembri otſus: rahwaſaadikute tööd katkestada, kuni ſeiſukord uuesti ſelguma hakkab. Seſt praegu on jällegi igaſugune ſelgus kadunud.

Toitluſe asjandus.

Pühapäewal oli põllutööministeriumi juhataja A. Rittichi juhatuſel toitluſe asjanduſe iſeäraliſe nõukogu koosolek, kus arutati ſunduslikku wilja muretſemiſe eelnõu. Koosolek tunnistas 22 healega 4 wastu eelnõu põhjusmõtelikult wastuwõetawaks, kuna järjekorraliſel lugemiſel mõneſuguſed paranduſed ette wõeti. A. Rittich tähendas, et tema endiste korralduste täienduste teed tahab käia ja wanade wõimude purustamiſe wastu on, mispäraſt ta ka oma eelkäija A. Bobrinski loodud korralduſt muuta ei taha. Ühes ſellega tähendab põllutööministeriumi juhataja, et mingiſuguſt wõimaluſt pole praegu kindlaid hinde kõigutada. Lõpuks tähendas A. Rittich, et uus maksmapandaw abinõu ainult endiſe korralduſe täiendamine on, millega käſikäes põllutöö ministeriumi ſiseostu eſitajate organiſatſion ära kaotatakſe.

◆ 28. nowembril oli erakorraline ministrite nõukogu koosolek A. Trepowi juhatuſel. Koosolek arutas rutuliſes korras toitluſe küſimuſt. Siſeministeriumi juhataja A. Protopopow ei wõtnud haiguſe tõttu koosolekuſt oſa.

Teede asjandus.

Teedeministerium teatas kõigile raudteede ülematele, ſeda ſilmas pidades, et lähemal ajal raudteede teenijad wäeteenistuſe kutſe alla langewad, aegamööda naisterahwaid nende ameti kohuste täitmiſe wastu ette walmistada, mis meesterahwa tööjõudu ei nõua. Raudteede walitſustes antakſe kõik raamatupidajate, asjaajajate, registratorite ja muud ſarnaſed kohuſed naiste kätte. Raudteede liinidel antakſe naisterahwastele õigus wähemate jaamade ülemateks hakata, niiſama ka kaubanduslisteks rewidentideks.

Tööstus ja kaubandus.

Tunaeile awati põllumajanduſe muuſeumi ruumides põllumajanduſe palati liigete koosolek, mille põllutöö ministeriumi juhataja terwituſe kõnega algas. Würſt N. Schtſcherbatow andis lühikeſe aruande põllumajanduſe palatite tegewuſeſt. Arutati põllumajanduſe praeguſt rasket ſeiſukorda. Leiti, et meie põllutöö praegu hädaohus on. Kuid nagu tööstus iſamaa kaitſeks ametis, peab põllutöö ſedaſama olema. Seda ſilmas pidades peab nõudma, et põllutööd peab ſuurendatama ja nõuetawa tööjõuga warustama. Peale administratſioni peab muretſetud ſaama tarwilik tööliste arw, kuna puuduſjääw tööliste oſa ſõjawangidega täidetud peab ſaama.

Wäeteenistuſeſt.

Käſitööliste rühm pööras pealinna käſitöö walitſuſe poole, et wiimane palwe ülestõstaks leiwaküpſetajatele ajapikenduſe andmiſe kohta. Käſitööliste rühm ſeletab, et töökäteſt ſuur puudus on, kuna aga naisterahwad raske töölude ſunnil, mis leiwaküpſetamiſe töökodades walitſemas, meeste aſet täita ei ſuuda.

Südamehaige.

Jakob Liiwi jutustus. 6

Nagu joowastades ütles ta wiimſeid ſõnu ja waatas Antonie peale, et näha, misſuguſt mõju ſee abikaaſa juures awaldab. Iſeäralik läige paistis Ruuba ſilmas. Pahemat kätt ikka hoides numbri rea peal, nagu kartes, et arwud ära põgenewad, tahtis ta paremaga Antoniet tõmmata eneſe ligemale ſuudlemiſeks ja kallistuſeks.

„Theodor!" karjatas Antonie, nagu oleks uſs teda hammustanud, kiskus ennaſt lahti mehe kaelaſt ja jooksis ſaali, peitis näo kätesſe, laskis otſeti laua peale ja nuttis . . . Ta rind tõuſis ja wajus, ja õlad wäriſeſid tal nagu haawatud linnu tiiwad, kellel ei ole enam jõudu lendu tõusmiſeks.

„Mis ſulle juhtus, kallis Antonie, et ſa minu juureſt ära jooksid nii ſuures ärituſes? Miks ſa nutad?" küſis Ruuba ta juurde astudes. „Kas ſelleſt ſulle küllalt ei ole, kui ſa tead, et meie paratamata ajawoolu tahtel oleme ſuure kapitali omanikuks tõusnud ja wõime rõõmſa meelega wastu minna tulewikule, kuna mind waewaſid waremalt wõlad ja wäheõnnestanud operatſionid."

Antonie nagu ei oleks ſeda kuulnudki.

Ka Ruuba waikis. Teadmatalt tehtud wiga tahtis ta uuesti kuidagi parandada ehk aruſaada wähemalt, mis oli tema awalduſes halba Antoniet äritada nutuni.

„Awalda mulle, kallis Antonie, mis läbi ma ſulle walmistaſin rõõmu aſemel niiſuguſt meelepaha ja kibeduſt", palus Ruuba ja pani käe õrnalt naiſe õlale, kes põlastuſega ſelle ära raputas, toolilt üles tõuſis ja eemale astus, pühkides punaſeks nutetud ſilmi.

„Ja mina ei ſaa ſinuſt tõesti aru", ütles Ruuba tõſiſelt, kui ta oma mitmekordſe küſimuſe peale wastust ei ſaanud.

„Oled ſa enne iialgi minuſt aru ſaada tahtnud?"

„Mina ei ole tahtnud..." toonitas Ruuba.

„Selle aſemel, et oma naiſeſt aru ſaada, wähegi tema hingeliste tarwiduste järele küſida, oled ſa andunud rahale, ärile ja kapitalile", ütles Antoni mehe ſuuſt ſõna ära wõttes.

Ruubale näis nagu oleks Antonie ſellel ſilmapilgul pikemaks weninud ja oſalt ka pakſemaks paiſunud, kui ta ennaſt temale wastu keerates edaſi kõnelema hakkas.

„Juba ammu tahtſin ma ſulle midagi tõſiſt ütelda, aga ſul ei olnud iial aega mind kuulata. Päewal ſidus ſind äri oma külge ja ööſel olid ſa ſelleks liig wäſinud, et mind kuidagi rahustada, wähemalt kõneldagi minuga, kui ſa küll tead, et ma terwed päewad ja iſegi nädalad kodus pean tummana istuma, ja mul kedagi majas ei ole, kellega rääkida ehk mõtteid wõiksin wahetada.

Kõigel aſjal on lõpp, ka minu kannatuſel, ja nüüd pead ſa kõik kuulma. Leppi ſellega, et kõik ilmub walmimatalt ja walimatalt, kui ſee waheſt oleks teiſel korral eſinenud."

„Ma kuulan kõik, mis ſa tahad awaldada, aga ma palun, ära ſelle juures peruks mine", ütles Ruuba hoolimatalt ja oſalt ka pilkawalt.

„Ära mind loomaga wõrdle, Theodor!" hüüdis Antonie tõuſwa ärituſega. „Ma olen inimene, igatſeſin ja igatſen praegugi eluſeltſiliſeks inimeſt".

„Ja kes ſiis mina olen?"

Järgneb.

Kohaotſijatele!

Tööpakkumiſe ja **kohaotſimiſe** kuulutuste eeſt ei wõeta **„Pealinna Teatajas"** makſu mitte ridade pealt, waid igaüks ſelleſarnane **kuulutus makſab 75 kop.**

Talitus.

Wälj. Kirjast. Oſaüh. **„Ühiselu".**

Wastutaw toimetaja **H. Preſs.**

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narwas Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 **Dr. Gorowitz**
Iga päew kella 10—1 ja 5—9
pühap.: kella 10—2 p.
Tripper — Naha haiguſed ja jõetus. — **Sifilis**
Kõik, ägedad, wana
eraldi.

DR. A. KRAMNIK.
Sifiliſe, tripperi ja kõrwalhaiguſe arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p.l.—11 õ. | Kehwemat. kätteſaadaw.
606 **Wosneſenski pr. 28** 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго. Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronik. tripperi ja **Sifiliſe 606-914** ſpetſ. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe ja järelnur.-wiis.

Zanderi institut
Rootſi wõimlemine aparatidel: maſſeerimine, wibration, elektriſeerimine. Kuiwad õhu-wannid. Eri arstimine reumatism., jooksjaſt, neuralogiaſt; **kõhu kinnisolekuſt, raswaminekuſt, unepuuduſeſt;** arstimine kiiruſt olekuſt; kuulihaawade ja põrutuste järelduſeſt. Петроградъ. Казанская № 5, тел. 446—12. — Siſemiste haiguste asjus wastuw. äripäewadel kella 2—6.

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. **A. K. Tamm.**

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій 66, кв. 26. 7—10 в.

Спасская лечебница д-ра Гольдфаба. **Садовая 42**, уг. Сѣнной, тел. 403—79. Nõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 8 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 8—3, 4—10 õ.; ſeedim. kõhuh. 10—4, 4½—9 naister., ämmapr. 10—9, lõik. 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 4—7; ſilmahaig. prill. 11—12½, 6—8; erk. haig., ſuguorg. kor. (tabes), üdi kuiw., pr. joomatõb. arst. hüpn. 4—7; ſuguh. trip. ſif. 606—914 8 hom. kuni 10 õh. õuet., ſiſepriti. ſoon. **ilmawaluta. Hamba haig., kunſtl. hambad** 10 h. kuni 9 õht. **Röngepanem.** Wärske mäda. **Waestele kätteſaadaw.**

Maksuta arstim. ja wäljatõmb. **hambaid** kunſthambad. — Ainult maks materj. eeſt. **K. E Remtzewi** Hamba kliinik. Садовая 18.

Tööstuſe ja kauband. Minist. all olew
autojuhtide-mehanikuste kool
Kiirendatud ettewalm. kawa. Troitſkaja 21, krt. 11, kõnetr. 203-23. Operaha wõib jaokaupa maksta. Haawatutele ja põgenejatele hinna alandus.

Ilmus trükiſt **„Uus Edu-kalender"** 1917. a. Hind 15 k. Tellimiste adreſs: S. Songi, Wõrus.
Tähendus: Kõik kodumaal ilmuwad paremad kalendrid on ladus. Kodu ja kooli jaoks ſoowitame lastele Eesti keele lugema ja kirjutama õppimiſe raamatuks „Emakeele elawad healed" I. ja II. ka ilmus; S. Songi „Kukeaabits", teine parandatud trükk.

Põhja Kredit-Ühisus
Б. Конюшенная 10.
5½% 1916. aasta lühikese-tähtajalise riigi sõjalaenu
wäärtpaberid müüakse ja wõetakse nende peale tellimisi wastu
kella 10—3 p. l.

Inſeneri juhatuſel walitſuſe poolt kinnitatud
schofferite kool.
Sõitmiſe kiirel ära õpetam. Maks õpetuſe eeſt 85 rbl. Jaokaupa maks on wõimalik.
Garash Central
Wosneſenski nr. 3, telef. 527—08.

Habemeajaja,
kellel iſeſeiswa äri awamiſeks käſitöö walitſuſe poolt meiſtri-tunnistus on, wõib ilma iſeſeiswa kapitalita, heade tingimistega äri oſanikuks ſaada. Lähemad teated: Екатерининск. кан. 52, кв. 36.

Eesti
Kohaotsimise kontor
tarwitab ja ſoowitab kõiksugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Petrogradis wõetakse
„Pealinna Teataja"
tellimisi järgmistes kohtades wastu:

„Pealina Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu raamatukaupl. — Ohwitseri uul. nr. 5.
H-ra K. Saaretok, Põhja Wast. Kred. Uhisuses — S. Konjuschennaja uul. nr. 10.
H-ra J. Kaarna, Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Uhisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wiiburi poolel, Lomanski ja Njustadsk. nurgal nr. 5—7.
H-ra A. Juhkamson — W. S., 7 liin. nr. 32.
H-ra T Riomar — Ohwitseri uul. nr. 54.
„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr. 14.
„Produkti" piimaäris — Spasski per. nr. 3.

Trükitud R. H. Uhli pärijate trükikojas, Petrogradis, Kaſanſkaja 34.